

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

47. Defectio solis Riccium inducit ad iter Pechin.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

eius auxit. Post autem reposita singulis visendi obsequia, cum nullas haberet dici horas ab aduentibus vacuas, & producentibus varios de scientiis sermones; statuit noctium partem iis tribuere qui de animi rebus ad eum venirent, iisque in vnum coactis fidei arcana tradere; nec memoratus nuper Teucianus clarus senex auditorio decrat, disputabatque acriter de animorum immortalitate, meritis, beatitate, damnatione, pœnis quas esse fabulas, & opinatus fuerat, & suos docuerat, quòd probari posse vero saltem similes non caperet. Sed evidentibus librorum Sinensium tabulis, & argumentorum vi valida cum eas adstrui, audisset à Riccio, persuasus exinde penitus, tum ipse assentiri, tum suos ad eum academicos destinare, doctrinis Sinensium melius, & solidius imbuedos, qua occasione incidit quiddam prima fronte leue, quod omnes illos ciuitatis, & Philosophiæ Principes mitis modis affectit; nam cum expostularet familiariter Riccius apud bonum senem, tam crebris ritibus & prolixis mutuarum salutationum, nihil sibi temporis residuum fieri. Nescis, retulit senex, regni morem, tacito omnium assensu, sed vsu omnibus trito, & perpetuo stabilitum ad eludendam hanc importunitatem; constituitur ad ianuam famulus qui respondeat te domi non esse; nec id quisquam deterius accipit, nec possint alioqui rebus publicis occupati, debitam suis muneribus operam, & tempus reddere, quod vultu Riccius abhorrens, ne faxit Deus, inquit, prius mihi centuplicato accrescat iactura temporis, & quietis, quam vt verbo factòve mentiar, vetat enim lex Christiana mendacium quodlibet, quantumvis dicenti commodum, & nemini nocens. Quo effato perstrictus, ille virtutis Nancianæ corippeus, hæsit attonitus ad veri amorem generosum, & innocentiam exquisitam, refugientis in re leuissima, quod ipse sibi, & sequaces sui in grauioribus licenter indulgebant. Ars enim est Sinis à puero, mentiri; nec offendi deceptos mendacio; nec deprehensos mendacij pudere; sed vltro veniam alternis accipere, & dare. Quo no-uo dogmate initiatus senex urbem totam eius impleuit admiratione, audire ergo deinceps Riccius *Magister qui non mentitur*; & domus illius *aduuarum domus qui non mentuntur* & quæ docebat certissimæ fidei; si enim, aiebant, ad redimendam importunitatem molestiæ intolerabilis, sibi nec leue, & innocens mendacium permittit; quanto minus de Deo, de anima, de futuris post mortem pœnis, & præmiis, rerum tantatam grauitatem mendacio violabit? quam opinionem per se veram, iuuabat maximè, singularis eius docendo modestia, procul fastu honoris, & ingenij pompa, solo veri docendi expresso studio condita, tamen si sæpè de scientiis tantum naturalibus ageretur. Cuius modestiæ occasionem hoc anno elaram dedit error Pechinensium mathematicorum, prædictione falsa defecturi solis, cuius cum omnes puderet Mandarinos, & indignarentur apud Riccium, erratum tam turpiter in re tanti, (iis enim vt diximus defectionibus prænoscentis, Regis & regni salutem agi putant) ad ea Riccius tranquilla moderatione,

46.
Veracitatis
ignari, & ad-
miratores
Sinæ.

47.
Defectio so-
lis Riccium
inducit ad
iter Pechinæ.

aulæ utriusque Astrologos purgans, erroris causam eiusmodi esse rel-
pondebat, quam laudabile admodum fuisset cognouisse, culpa tamen
vacaret ignorasse, simul causam iis ita exponebat ut intelligerent se
aliquo egere qui Calendaras ipsorum tabulas emendaret, suppleretque
multis regulis vacillantem defectionum computationem, quod adeo il-
lis non frustra persuasum, ut æquè tunc ei nihil profuerit ad profe-
ctionem Pechinensem; post vero ad suam & nostrorum ibidem perpetuam
habitationem, inferendamque quod vnum agebatur Christi
fidem.

Iam quod temporibus tam aduersis, mouentibus denuo in Cora-
ium & Sinas Externis Iaponibus cogitationem illius itineris resumpse-
rit Riccius, obedientiæ vis fuit Valignano præstandæ, à quo recens
præfectus Sinensi missioni, iussus est, quæ prima eius itineris se daret
occafio, velut optimam, solamque inuadere; & cum nefas esset tan-
tum Regem libello supplici adire nisi cum muneribus coniuncto, quæ
ab Generali aliisque Præpositis ex Europa, India, & Philippinis ad hoc
habuerat, picturas sacras elegantes, rotata horaria, & similia ad eum
misit; & quibus venalem Eunuchorum gratiam emeret.

Deliberatus itaque Riccius in rem tantam contentiones omnes experi-
ri, & libertatem si quæ posset Euangelij perferendi expungere, amicos
reperit, & quicquid erat Mandarinorum & Literatorum, in hoc ipsum
propensissimis studiis conspirantes; qui vel breui suo chirographo iu-
uare auderet, neminem; suspicionum metus, omnes auertebat, &
erant Regi etiam Chiegani, in cuius amicitia multum reponerebat, gra-
uius quam cæteris timendæ; ob bellum præsertim Iaponicum, &
exasperatum ferocius solito in externos Sinarum rabiem Verum enim
vero sua Riccio alibi pepererant merita quod Nanciani frustra men-
dicabat. Sed suo dum instat proposito, Sciaocci Cattaneum vehemens
turbo agitauit. Iuuenes ebrij professione Literati, vicino ex pago del-
cenderant, & in cœnobio Quanhiao insolenter bacchati, eadem licen-
tia templum nostrum fœdare attentant, fores effringunt, obstantes fa-
mulos vulnerant, occisuri omnino, nisi subitus timor vini & iræ im-
petum frænasset; suorum vnus caput tinctum cruore cum cernerent,
dant se illico in fugam, arbitrati se omnes iam semimortuos; rei tamen
aduersus insontes (ut mos illic sceleratissimus) vociferari, flere, expo-
stulare atrociter iniuriam barbarorum occidentalium apud duos Præfe-
cti vrbis assessores, à quibus, ut sæpè fit, indictam se causam victo-
ros putabant; quod primi eam derulissent, falsòque omnia quæ patra-
rant anteuertissent læsis & innocentibus imponere. Reiecti, tertium
adeunt assessorem nobis pridem immaniter iratum, qui occasione hac
crudeliter gestiens, sisti sibi omnes qui domi erant Catanco excepto
imperat; præsentem coram sæuum in modum cædi; Fratri nostro Se-
bastiano Fernandio quod honoratior cæteris videretur, ad plagas in-
famiam addidit; & cauatis conclusum tabulis extante capite (nomellæ
genus)

48.

P. Cataneus
Vexat? F.
Fernand. ca-
tus.